

PROGRESJONSPLAN

Rammeplanen sier at progresjon skal tydeliggjøres og dokumenteres i barnehagen. Vi har laget en progresjonsplan som omhandler fagområder. Arbeidet med fagområdene må tilpasses barns alder, interesser, barnegruppens sammensetning og øvrige forutsetninger. Progresjonsplanen vår er en langtidsplan som sikrer utvikling og sammenheng i barns læring og opplevelser gjennom hele barnehageoppholdet.

Det er viktig å påpeke at progresjon er en prosess, resultater måles ikke.

En skogstur kan inneholde alt fra naturglede (« hør på fuglesangen»), miljøbevissthet (« vi samler vårt og andres søppel i skogen»), matematikk («studere bladets ulike former»), kunst («mal det du ser»), filosofi (« hvem lager skyene?»), nærmiljø (« her hører vi til») osv. De ulike aldersgruppene vil få ulike utfordringer og dermed etter hvert utvidet kunnskap. Kunnskap om fag, men også erfaring om egen mestring.

PROGRESJON I FAGOMRÅDENE I LILLEHAGEN

KOMMUNIKASJON, TEKST OG SPRÅK

Mål: *Alle barn skal sikres god språklig utvikling, uansett morsmål.*

Barnehagen skal bidra til at barna utvikler evne til å:	Metode
1- 3 år Forstå enkle beskjeder. (eks. skal vi lese? Kan du hente boken?) Forstå enkle begreper (motsetninger, preposisjoner) Vite hvor nesen, munnen, øynene er Si enkle ord. 2-ords setninger (2-åringen) Reagere på navnet sitt og kjenne igjen navn på barna og voksne på avdelingen. Kjenne igjen og etter hvert kunne sanger/ regler/sangleker Uttrykke følelser Svare på enkle spørsmål. Sette ord på følelser. Lære sanger og regler. Ha bevissthet om eget kjønn	Følge opp samtalen mellom barna. Prate om det man ser og gjør sammen med barna. Leke med lyder. Tolke høyt barns kroppsspråk («det ser ut som du er trøtt») Snakke tydelig, bruke korte setninger – forsikre seg om barnet forstår. Sørger for at alle barn skal bli lest for enten i gruppe eller enkeltvis – daglig. Sortere ting i kategorier med barna (biler, dyr, størrelser etc.) Lære nøkkelord og repetere det barna allerede kan. De voksne skal være forberedt; lære bokinnholdet slik at de kan fortelle, forkorte og lese med innlevelse tilpasset barnet/gruppen. Reflektere over ”den gode samtalen”. Bruke Snakkepakken, Språksprell, rim
3 – 6 år Ta imot og følge beskjeder Kunne kategorisere ulike begreper Bruke språket til å forklare ting som har skjedd i ulike situasjoner. Sanger, rim og regler (kunne noen utenat) Kjenne igjen navnet sitt skriftlig. Følge med i bøker uten bilder. Huske og gjenfortelle historier og opplevelser Bruke fortidsform og fremtidsform Forstå humor og leke med språket (lete	

etter rimord, synonymer, etc.) Delta i samtaler om ulike emner. Lære å ta ordet og gi uttrykk for sin mening. Lekeskrive og diktere tekst.	og regler, bøker, spill og samtaler tilpasset barnas interesser og nivå
---	---

KROPP, BEVEGELSE OG HELSE

MÅL: *Barna skal utvikle en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring, og får gode erfaringer med sunt kosthold og uteliv til ulike årstider.*

Barnehagen skal bidra til at barna:	Metode
<p>1 – 3 år Utvikler positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring.</p> <p>Gjenkjenner en del kroppsdeler.</p> <p>Orienterer seg i rommet.</p> <p>Lærer å spise og drikke selv.</p> <p>Klarer å hjelpe til med av- og påkledning.</p> <p>Opplever utelek i alle værtyper</p> <p>Videreutvikler sin kroppsbeherskelse, grovmotorikk, finmotorikk, rytme og motoriske følsomhet.</p> <p>Utfolder seg fysisk</p> <p>3 – 6 år Får styrket grovmotorikk og finmotorikk gjennom ulike erfaringer.</p> <p>Får et godt etablert blyantgrep.</p> <p>Deltar i friluftsliv og utforske naturen.</p> <p>Får kunnskap om menneskekropp og forståelse for betydningen av gode vaner og kosthold.</p>	<p>Jobbe med tema « Meg selv» ut fra barns modningsnivå og interesser.</p> <p>Legge inn både hvile og fysisk aktivitet i dagsrytmen.</p> <p>Tilrettelegge for aktiviteter som stimulerer grovmotorisk og finmotorisk utvikling på ulike alderstrinn – for eks. hinderløype, lek med ball, tur i skogen, tre store perler på en snor, tegne, male.</p> <p>Oppmuntre barna til å bevege seg på ulike måter: rulle, hoppe, klatre, krabbe, balansere, etc. Delta i barnas utfoldelse.</p> <p>Sørge for at alle barn for være ute hver dag gjennom året.</p> <p>Gi barna gode turopplevelser – bli kjent med skogen på forskjellige årstider.</p> <p>Være gode rollemodeller - vise omtanke for naturen og glede ved fysisk utfoldelse.</p> <p>La barna øve seg på å skrive navnet sitt, klipper etter strek/figur, fargelegge innenfor streker.</p> <p>En gang i uken lage mat sammen med barna og vektlegge sunne retter (la barna øve på å bruke gaffel og skje) Oppmuntre barna til å spise frukt og grønnsaker, introdusere dem for ulike smaker.</p> <p>Hjelpe barna til selvstendighet knyttet til toalett, håndvask av og påkledning</p>

NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

MÅL: Barna skal få oppleve naturen og gleden ved å være ute. De skal få oppleve forandringer og undring over naturens fenomener.

Barnehagen skal bidra til at barna:	Metode
<p>1 - 3 år Blir trygge på uteområdet. Undrer seg over opplevelser på tur. Utvikler og styrker grovmotoriske ferdigheter. Blir selvhjulpne. Lærer å ta vare på planter og busker. Blir kjent med vårbloemstene (de mest kjente).</p> <p>3 – 6 år Styrker grov- og finmotoriske ferdigheter. Blir selvstendige. Tar vare på naturen og bli kjent med miljøvern. Lærer trafikkregler og øve seg på å gå over veien. Undrer seg over fenomener og søker kunnskap. Blir kjent med IKT.</p>	<p>Legge opp til lek ute i all slags vær</p> <p>Gi barna naturopplevelse – tur i skogen i forskjellige årstider og i ulendt terreng.</p> <p>Rydde leker på lekeplassen sammen med barna</p> <p>Ta bilder sammen med barna. Se på bildene, printe dem ut sammen.</p> <p>Oppmuntre barna til å kaste søppel i søppelbøtta og rydde etter seg på turen.</p> <p>La barna øve seg på å bære sekken selv.</p> <p>Sette av tid til varierte uteaktiviteter (hinderløypa, fotball, aking, rake løv etc.)</p> <p>Tilrettelegge for at barna får bruke kamera og Pc, og bli kjent med teknisk utstyr (kopimaskin, makuleringsmaskin, etc.)</p> <p>Formidle kunnskap om naturen, naturfenomener og naturvern (eks. eksperimenterer med vann, grave ned ulike ting og se hva blir igjen)</p> <p>Inkludere barna i daglige gjøremål (eks. sortere og tømme søppel, sette på oppvaskmaskin, etc.)</p>

ANTALL, ROM OG FORM

MÅL: Utvikle barns matematiske kompetanse gjennom lek, eksperimentering og hverdagslige aktiviteter.

Barnehagen skal bidra til at barna:	Metode
<p>1 – 3 år Kjenner plassen sin i garderoben og ved bordet. Orienterer seg i de ulike rommene på basen.</p>	<p>Bruke navn på ulike rom (eks.klosserom, familierom) og markere barnets egen plass med navn og bilde.</p>

<p>Forstår forskjellen på tom/full, liten/stor. Kjenner igjen/ matche runding/sirkel, trekant og firkant. Forstår og viser med bevegelsene preposisjoner: under/over. Klassifiserer, sorterer etter form, farge og størrelse. Viser forståelser for ulike størrelser og motsetninger: høy/lav, lang/ kort, tung/lett, tykk/tynn, etc.</p> <p>3 – 6 år Lærer navn på trekant, sirkel og firkant og kjenne igjen formene i omgivelsene. Forstår preposisjoner: mellom, ved siden av, foran, bak og tidsbegreper: i dag, i morgen. Følger regler i ulike spill og sangleker. Løser enkle regnestykker. Orienterer seg etter et enkelt kart (skattejakt). Beskriver plassering for hverandre. Har forståelse for rekkefølge: hvor i rekken er du?</p>	<p>Telle det barna ser rundt seg (frukt, leker) i hverdagslige situasjoner (påkledning, spising)</p> <p>Oppmuntre barna til å sette sko på plass (to like sko).</p> <p>Tilrettelegge for aktiviteter hvor barna får bruke matematiske begreper, for eks. spille spill, telle, veie og måle (ved matlaging/baking), fine likheter, etc.</p> <p>Rydde og sortere sammen med barna (kategorisere etter størrelse, form og farger) i egne lekekasser med bilde på.</p> <p>Bevisst bruke begrepene (liten, stor, høyt, her, der borte), telle sammen med barna (bruke spill med terning), sammenlikne (en lang pinne – en kort pinne)</p> <p>Legge til rette for konstruksjonslek: treklosser, duplo etc.</p> <p>Vektlegge arbeid med preposisjoner for å styrke barns romoppfatning – (hinderløype, lek med byggeputter, sangleker)</p>
--	---

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Mål: *Ta vare på barns skaperglede og kreativitet, og styrke deres kulturelle identitet og personlige uttrykk.*

Barnehagen skal bidra til at barna:	Metode
<p>1 – 3 år Sanser, opplever og får kjennskap til ulike kunstformer: musikk, dans, bilder, bøker, etc.</p> <p>Får erfaring med forskjellig formingsmateriell.</p> <p>Bli kjent med barnelitteratur</p>	<p>La barna prøve ut ulike teknikker: male med pensel og fingre, tegne, modellere</p> <p>La barna bruke forskjellig formingsmateriell (kreppapir, spilkepapir, plastelina etc.)</p> <p>Synliggjøre barns ulike kunstverk</p>

<p>Får oppleve ulike instrumenter – undre seg over ulike lyder.</p> <p>Dramatiserer ulike eventyr.</p> <p>Gir uttrykk for fantasi og kreativitet i leken.</p> <p>3 - 6år</p> <p>Gir uttrykk for kreativitet og fantasi gjennom ulike kunstformer – musikk, språk, dans, drama.</p> <p>Gir uttrykk for sin tolkning av eventyr og skaperglede.</p> <p>Gir uttrykk for fantasi og kreativitet i rolleleken.</p>	<p>Verne om rolleleken, bygge hytter, lage kroker, bruke utkledningstøy</p> <p>Ta i mot barns innspill og ideer som grunnlag for planlegging</p> <p>Stimulere og ivareta spontanitet og gruppeglede</p> <p>Bruke rytmeinstrumenter, trampe, klappe – tilrettelegge til sang/dansestunder</p> <p>I samlingsstunden bruke bøker og sanger som stimulerer barns fantasi</p> <p>Tilrettelegge for finmotoriske aktiviteter hvor barna øver på pinsettgrep</p> <p>Lage teater og sangstunder – oppmuntre barna til å stå frem og opptre</p> <p>Oppmuntre barna og følge deres nysgjerrighet og kreativitet</p> <p>Tilrettelegge for gruppesamarbeid, for eksempel lage collagebilde</p> <p>Arrangere utstilling hvor barns arbeid blir presentert (få frem prosesser og ikke nødvendigvis sluttproduktet)</p> <p>La barna undertegne sine egne tegninger/bilder.</p> <p>Sørge for estetikk på basen og i barnehagen</p> <p>Innrede rommene slik at de inviterer til kreativ utfoldelse</p> <p>Tilrettelegge for aktiviteter med klipping, veving, fargelegging, figurativ tegning, snekring, etc.)</p>
--	---

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

MÅL: Sikre at barn møter verden utenfor familien med tillitt og nysgjerrighet

Barnehagen skal bidra til at barna:	Metode
<p>1 - 3år Blir kjent med nærmiljøet. Bruker barnehagens uteområde. Går på turer i barnehagens nærområde. Opplever tilhørighet til sin base. Uttrykker ønsker og tar initiativ. Lærer å ha orden på sin egen plass/skuff. Tar vare på leker, bøker og annet materiell som brukes i bhg. Lærer å ta valg og erfarer konsekvenser. Gir uttrykk for sine ønsker. Lærer å ta hensyn til andre og lærer å innordne seg gruppen.</p> <p>3 – 6år Får kunnskap om barnekonvensjon, særlig de mest grunnleggende menneskerettighetene. Lærer å være selvstendig og selvhjulpen (for eks. påkledning). Lærer å ha orden på sin egen plass/skuff. Får erfaring med demokratiske prinsipper – barns medvirkning. Får kunnskap om ulike yrker og arbeidsplasser i lokalmiljø. Utvider forståelse for sosialt samspill for å motvirke mobbing og rasisme. Lærer å sette grenser for seg selv og andre.</p>	<p>Ivareta tilvenning med faste voksne og trygge rammer</p> <p>Fokusere på det enkelte barnet (min familie, mitt hus, min sang)</p> <p>La barna utføre enkle oppgaver, hjelpe til.</p> <p>Tilrettelegge for aktiviteter hvor barna får mulighet å bli kjent med nærmiljøet (besøke biblioteket i Sandvika, gå på tur til Hestehov, ta med barna på handeltur til butikken).</p> <p>Være lydhøre overfor barns innspill, la dem velge aktiviteter</p> <p>Formidle verdier som samfunnet er bygget på (bruke «Vennekort» og bøker som handler om vennskap, inkludering, empati, etc.)</p> <p>Organisere barnemøter bl.an. ved konflikter i barnegruppen.</p>

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Mål: Sikre at barn tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier

Barnehagen skal bidra til at barna:	Metode
<p>1 – 3 år Lærer å dele leker med andre. Viser omtanke og omsorg for andre – trøster og hjelper. (empati) Øver på å inkludere andre i leken. Lærer å gi og ta – venter på sin tur. Undrer seg over ulike opplevelser og erfaringer. Begynnende forståelse for konsekvenser for sine handlinger. Viser empati i relasjoner med andre. Lærer å ta hensyn for andre. Lærer å tolke og forstå andres intensjoner.</p> <p>3 - 6 år Respekterer hverandre og det mangfoldet barnehagens miljø representerer. Aksepterer at egne ønsker ikke alltid blir oppfylt. Tilegner seg samfunnets grunnleggende verdier. Viser toleranse for ulikheter og empati i relasjoner med andre. Lærer å løse konflikter på en akseptabel måte. Lærer å "forhandle" i situasjoner hvor det oppstår uenighet. Får kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnehage. Forstår spilleregler og godta dem. Forstår konsekvenser av sine handlinger. Øver seg på å være inkluderende, hjelpsomme, empatiske og rause i forhold til andre. Undrer seg, deltar i samtaler og reflekterer over ulike erfaringer (filosofere).</p>	<p>Sette ord på samspill som foregår, hjelpe i konflikter</p> <p>Sette ord på barnas egne og andres følelser</p> <p>Gi barna deres første opplevelse av for eks. snø, maur, følge barnas initiativ</p> <p>Tilrettelegge for lekegrupper for å styrke vennsksrelasjoner</p> <p>Være lydhøre overfor barns uttrykk og meninger</p> <p>Samtale med barna om tema barna er opptatt av (hva betyr vennskap, samarbeid, hvordan viser vi hensyn til hverandre? etc.)</p> <p>Vise respekt og toleranse for ulike kulturer og religioner (barnehage organiserer internasjonal dag for å fremme mangfoldet)</p> <p>Henge opp vennsksbilder og samtale om egenskaper disse illustrerer (dele med hverandre, vente på sin tur, være sammen)</p>